

23. maí 2017

Verndarsvæði í byggð: húsaskráning - húsakönnun

Guðlaug Vilbogadóttir



Minjastofnun
Íslands

Efni:

- Húsaskráning - húsakönnun
- Skráningarform - -staðall
- Skráning á skipulagsstigum
- Húsakönnun
- Skil á gögnum

Húsaskráning - húsakönnun

- Húsaskráning
 - Skráningarform – skráningarstaðall
 - Varðveislumat hvers húss eða mannvirkis
 - Yfirlit yfir byggingararfinn
 - Leggur grunn að húsakönnun
- Húsakönnun
 - Lagt mat á varðveislugildi húsa og mannvirkja og svipmót byggðar – byggt á húsaskráningu
 - Lagður grundvöllur að ákvörðunum sem varðar verndun byggðar

Leiðbeiningar
Minjastofnun Íslands

2

Húsaskráning, skráningarstaðall Húsakönnun

Guðný Gerður Gunnarsdóttir, Guðlaug Vilbogadóttir
2017



Minjastofnun
Íslands

The Cultural
Heritage Agency
of Iceland

1. Inngangur
2. Skráning húsa og mannvirkja
3. Skráningarstaðall
4. Húsakönnun
5. Skil á gögnum

Skráningarform

- FileMaker - Runtime
- Aðgangur
 - Dropbox
 - husaskranning@minjastofnun.is
- Leiðbeiningar í Dropboxi mikilvægar

Skráningarform

- Grunnskráning
 - Fasteignaskrárupplýsingar
 - Ítarupplýsingar
 - Ljósmyndir
- Upphafleg gerð húss
- Helstu breytingar á húsi
- Núverandi gerð húss – á vettvangi
- Varðveislumat

minjastofnun Íslands - Skráning húsa og húsnæðinga

Ný færsla Eyða færslu Skýrsla Skráningarbl. Fyrsta færsla Fyrri færsla Næsta færsla Síðasta færsla Um húsaskráningu

Grunnskráning

Númer í gagnasafni MI ?
 Heiti Valhöll ? Annað heiti ?
 Götuheiti og númer Suðurgata 39 ?
 Póstnúmer 107 Reykjavík

Númer Heiti Minjasvæði
 Skráning sveitarfélags 0000 Reykjavíkurborg Reykjavík og nágrenni

Fasteignaskrárupplýsingar



Byggingarár skv. fasteignaskrá 1917 Landnúmer 100942 Fastanúmer 200283 Einkvæmt númer ?
 Athugasemdir við byggingarár Í bókinni Hvalveiðar við Ísland 1600-1939 ?

Ítarupplýsingar

Fyrsta brunavörðing númer: Dags. fyrstu brunavörðingar ? Verndun Verndarsvæði í byggð Hverfisvernd

Flutningsár Leiðrétt (ætlað) byggingarár ? Heimild ?
 Hnit A 21.9473 Hnit N 84.1429 ?
 Verndarstaða skv. lögum um menningarmínjar Friðað: 100 ára eða eldra (ef ekki friðlýst)

Dagsetning friðlýsingar (áður friðunar) ? Umtak friðlýsingar (áður friðunar) ? Athugasemdir ?

Gömul mynd ?  Ný mynd ? 

Myndatexti Myndatexti

Upphafleg gerð húss Helstu breytingar á húsi Núverandi gerð húss Varðveislumat

Leiðbeiningar Skrásetjari Guðlaug Vilbogadóttir Upphaflegt útlit ? Skreytingar ? Byggingarstíll ?

Skráningarform

- Núverandi gerð húss – á vettvangi

File Edit View Insert Records Help

1 Total (Unsorted)

Records Show All New Record Delete Record Find Sort

Layout: DisplayForm_Registrati... View As: Preview

Skráning húsa og mannvirkja

Grunnskráning

Heiti Valhöll	Skrásetjari	
Götuheiti og númer Suðurgata 39	Póstnúmer 107	Stadur Reykjavík

Núverandi gerð húss

Núverandi útlit <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Einlyft<input type="checkbox"/> Tvilyft<input type="checkbox"/> Þrilyft<input type="checkbox"/> Fjórlyft<input type="checkbox"/> Fimm hæðir eða fleiri<input type="checkbox"/> Hornsneitt<input type="checkbox"/> Inngönguskúr (bíslag)<input type="checkbox"/> Glerskáli/Sólstofa<input type="checkbox"/> Kvistir<input type="checkbox"/> Portbyggt<input type="checkbox"/> Ris<input type="checkbox"/> Reykháfur<input type="checkbox"/> Svalir<input type="checkbox"/> Turn<input type="checkbox"/> Útitröppur<input type="checkbox"/> Útskot (karnap)<input type="checkbox"/> Viðbygging<input type="checkbox"/> Kjallari	Núverandi notkun <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Íbúð<input type="checkbox"/> Iðnaður<input type="checkbox"/> Landbúnaður<input type="checkbox"/> Menningarstarfsemi<input type="checkbox"/> Verslun<input type="checkbox"/> Þjónusta<input type="checkbox"/> Kirkja<input type="checkbox"/> Frístundir/sumarhús<input type="checkbox"/> Annað	Skrættingar <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Bjórar<input type="checkbox"/> Glugga- og hurðafaldar<input type="checkbox"/> Hornsúlur / hornstokkar<input type="checkbox"/> Hæðarskilistlar<input type="checkbox"/> Flatsúlur<input type="checkbox"/> Sökkubretti<input type="checkbox"/> Vatnsbretti<input type="checkbox"/> Vindskeiðar<input type="checkbox"/> Annað	Stærð húss <p>Stærð</p> <p>Hæð <input type="text"/> m</p> <p>Lengd <input type="text"/></p> <p>Breidd <input type="text"/> m</p>
--	--	---	---

200 | Browse

Núverandi útlit - Annað
Núverandi notkun - Annað
Skrættingar - Annað
Byggingastíll - Annað

Skráningarform

- Varðveislumat

Upphafleg gerð húss Helstu breytingar á húsi Núverandi gerð húss **Varðveislumat**

Leiðbeiningar

Skrásetjari

Skrásetjari Guðlaug Vilbogaóttir Starfsh. skrásetjara fornleifafræðingur Skrás. dags. 22.5.2017

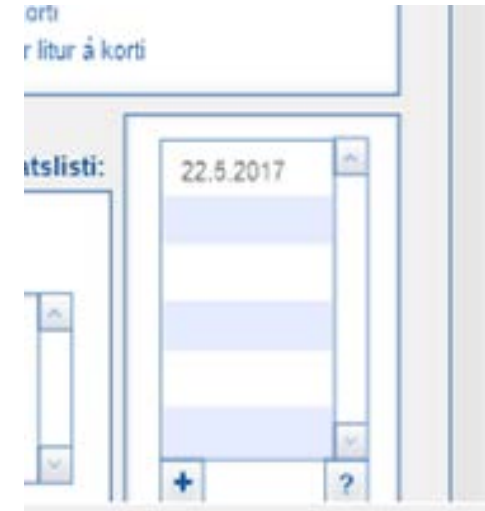
Varðveislumat

Listaent gildi / Byggingarlist Hátt ?	Menningsögulegt gildi Hátt ?
Rökstuðningur: Steinsteypt hús með sterkum einkennum timburhúsa í Sveitserstil. Gott samplí hlutfalla, forma og efnis þar sem sveitsereinkenni geta notið sín vel.	Rökstuðningur: Sögusagnir um tilurð og upphaf hússins gefa húsinu gildi auk þeirrar fjölbreyttu starfsemi sem þar hefur farið fram.
Umhverfislítil Hátt ?	Upprunalegt gildi Hátt ?
Rökstuðningur: Húsið stendur á áberandi stað og er markvert kennileiti. Staðsetning þess setti mark sitt á skipulag svæðisins og skipar mikilvægan sess í byggðamynstrinu.	Rökstuðningur: Húsinu hefur lítið verið breytt og auðvelt væri að færa útlit þess til upprunalegs horfs.
Tæknilegt ástand Hátt ?	Verndarflokkar og litir á korti ?
Rökstuðningur: Húsinu hefur verið nokkuð vel við haldið en vel færi á því að færa það í upprunalegan búning með viðeigandi málnu, lituðu gleri í sólstofu o.þ.h.	<input type="checkbox"/> Frjáljst hús - blár litur á korti <input checked="" type="checkbox"/> Friðuð hús - fjölbíur litur á korti <input type="checkbox"/> Umsagnarskyld hús - appelsínugulur litur á korti <input type="checkbox"/> Verndarsvæði í byggð - grænn litur á korti <input checked="" type="checkbox"/> Götumynd - rauður litur á korti <input checked="" type="checkbox"/> Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Varðveislugildi Matslisti: 22.5.2017

Varðveislugildi Hátt ?

Rökstuðningur: Varðveislugildi hússins er ótvírætt þegar lítið er til sögu þess, byggingarlistar og staðsetningar.



Skráningarform

- Varðveislugildi

HÚS MEÐ HÁTT VARÐVEISLUGILDI

Friðlýst hús og önnur hús með ótvírætt varðveislugildi.

HÚS MEÐ MIÐLUNGS VARÐVEISLUGILDI

Friðuð hús með lítið eða miðlungs varðveislugildi, önnur hús með miðlungs gildi.

HÚS MEÐ LÁGT VARÐVEISLUGILDI

Hús sem ekki falla undir lög um menningarminjar og hafa lítið eða ekkert varðveislugildi.

Skráningarform

- Skýrsla

Husaskraning_Win64

Skýrsla


Records: 1 Total (Unsorted)

Layout: DisplayForm_Preservati... View As: [Table Icon] [List Icon] [Grid Icon] Preview

Byggingarár: Suðurgata 39 Valhöll

Fyrsti eigandi: Pétur A. Ólafsson
Hönnuður: Einar Erlendsson

Upphafleg notkun:
Núverandi notkun:



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útveggir:	Múrsléttáð			
Þakgerð:	Mennispak		1943 Sveilir við sólstofu fjarlægðar og lítað gler fjarlegt úr sólstofu.	
Þekkiðning:	Bárujárn		1956 Sjálfsteðilsflokkurinn eignast húsið til félags og skrifstofuástöðu.	
Undirstaða:	Hlaðin úr tilhöggnu		1972 Húsinu breytt í deghelmlí.	
Útlit:	Tvílyft Inngönguskúr (blálag) Glerskáli/Sólstofa Kvistir Rís			

Saga

Uppruni hússins er talavert á reiki. Sagnir eru til um að Pétur A. Ólafsson hafi flutt húsið frá Tálknafirði um 1916 og það jafnvel byggt úr völdum úr hvalvelóistöð sem Rússakelsari hafði látið reisa við Hvítanahag og flutt til Tálknafjarðar af Stirkud, sem var stöðvarstjóri hvalvelóistöðvar sem þar var reist árið 1893.

Húsið var íbúðarmús til ársins 1948 að minnsta kosti og þjéka sendiráðið hafði húsið á leigu um tíma fyrir 1956. En það ár eignaðist Sjálfsteðilsflokkurinn húsið og hafði þar félags- og skrifstofuástöðu. Segja má að Sjálfsteðilsmenn hafi flutt nafn hússins með sér þegar þeir fluttu starfsemi sína í stórnyl við Háaleitisbraut, þó enn kalli margir Reykvingjar húsið Valhöll.

Árið 1972 var innréttað barnahelmlí í húsinu og rak Félagsetofnun stúdenta leikskóla þar í mörg ár. Námsmatsstofnun var þar til húsa og árið 2004 fluttu Formlítafernd ríkisins og Húsafröðunarmetnd starfsemi sína í húsið.

Árið 1942 lést kona af barneförum í salemi í kjallara hússins. Guðrún Haraldsdóttir úr Bárðardal hafði fengið húsakskjöf hjá systur sinni, sem var í vist í húsinu. Enginn vissi af þungun Guðrúnar og það var ekki fyrr en fólk heyrði barnegrát inni á salemi að fólk áttaði sig á hvað gerst hafði. Þegar að var komið sat Guðrún örend upp við vegg, en sveinbarn lá grátandi við hlið hennar á steingólfinu og þvítókst að bjarga.

Húsakönnun

Húsakönnun er byggingarlistaleg og menningarsöguleg könnun sem byggð er á skráningu húsa og mannvirkja og er studd sagnfræðilegum heimildum, vettvangskönnun og mati á varðveislugildi einstaka húsa, húsasamstæða og byggðaheilda.

Tilgangur með gerð húsakönnunar er að fá yfirsýn yfir byggð í bæjum eða afmörkuðum svæða innan þeirra og leggja mat á varðveislugildi húsa og mannvirkja, götummynda og þyrpingar húsa.

Leitast er við að tryggja að þekking á byggingarlistarlegu, menningarsögulegu og umhverfislegur gildi byggðarinnar liggi til grundvallar ákvörðunum sem teknar eru um þróun byggðar við skipulagsgerð.

Skráning á skipulagsstigum

- Aðalskipulag
 - Friðlýst hús
 - Friðuð hús, 100 ára eða eldri
 - Hús byggð 1925 eða fyrr og kirkjur byggðar 1940 eða fyrr.
 - Heiti/heimilisfang. Byggingarár. Staðsetning/hnit. Ljósmynd.
- Deiliskipulag og hverfisskipulag
 - Skrá öll hús og mannvirki í samræmi við staðla MÍ
 - Mat á varðveislugildi
 - Húsakönnun
- Verndarsvæði í byggð
 - Skrá öll hús og mannvirki í samræmi við staðla MÍ
 - Mat á varðveislugildi
 - Húsakönnun

Skil á gögnum

Skráningu húsa og mannvirkja og húsakönnun telst ekki lokið fyrr en Minjastofnun Íslands hefur staðfest að skráningin og húsakönnunin standist kröfur stofnunarinnar og gögnum hefur verið skilað til Minjastofnunar.

Senda skal fullunnið eintak á pdf-formi á netfangið husaskraning@minjastofnun.is og óska eftir að verkið sé yfirfarið og staðfest að það standist kröfur.

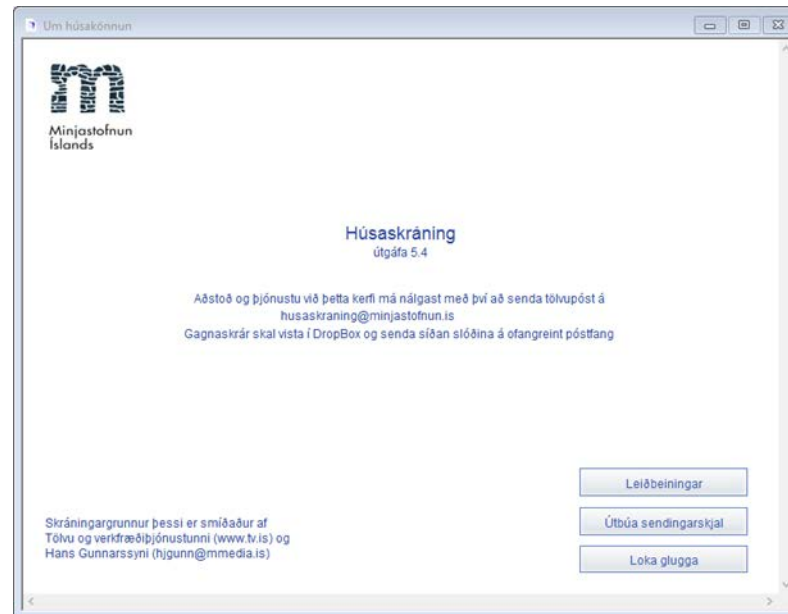
Þegar Minjastofnun hefur gefið út slíka staðfestingu skal gögnum skilað.

Skil á gögnum

- Fullbúin skýrsla í tveimur prentuðum eintökum
- Skýrslan úr FileMaker í pdf-formi
- Gagnaskrá úr FileMaker skránni
- Hnitaskrá úr gagnatöflu staðsetningartækis
- Önnur gögn sem skrásetjari telur gagnlegt að Minjastofnun Íslands fái, t.d. kort og fleiri ljósmyndir af húsi, mannvirki eða annað sem tengist skýrslunni

Skil á gögnum

- Gagnaskrá útbúin
 - Hnappurinn „Um húsaskráningu“



Ofvitinn eftir Þórberg Þórðarson:

Allir Íslendingar kunna að lesa bækur. En hversu margir kunna að lesa hús? Það er meiri íþrótt að kunna að lesa hús, en að geta lesið bækur. Húsið er hugsun, sem hefur hæð, lengd og breidd. Bókin er vöntun á hugsun, sem aðeins hefur lengd. Húsið er sannleikurinn um líf kynslóðanna. Bókin er lygin um líf þeirra.